

PYHÄJOELLA VIRTAA!

PYHÄJOELLA VIRTAA 2035

Pyhäjoen kuntastrategia

Kunnanhallitus 17.1.2022
Valtuusto 26.1.2022

Sisällys

1	Strategiatyön tausta ja toteutus	3
2	Pyhäjoen toimintaympäristö	4
3	Pyhäjoen strategia	6
3.1	Visio ja päämäärät.....	6
3.2	Arvot	7
3.3	Päämäärien tavoitteet ja toimenpiteet	8
4	Toimeenpano ja seuranta	10
4.1	Strategiset arviointikriteerit	10
4.2	Strategiset ohjelmat	11
5	Liitteet.....	12
5.1	Vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerit	12
5.2	Strategia-sanakirja.....	12

1 Strategiatyön tausta ja toteutus

Kuntalaki edellyttää, että kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti ja strategia myös raamittaa vuosittain hyväksyttyä talousarviota ja -suunnitelmaa.

Pyhäjoki käynnisti strategiatyön jo edellisen valtuustokauden lopulla arvioimalla kunnan nykyistä strategiaa ja siihen liittyviä muutostarpeita.

Luottamushenkilöt ovat työstäneet strategiaa valtuuston seminaareissa (26.8.2021) ja hallituksen iltakoulussa (11.10.2021) sekä valtuuston iltakoulussa (3.11.2021). Kunnanhallitus käsitteli strategialuonnoksen 22.11.2021 ja pyysi siitä lausunnot sidosryhmiltä, kuntalaisilta ja henkilöstöltä 23.11-20.12.2021. Työskentelyjen tuloksena on luotu Pyhäjoen strategia uudelle valtuustokaudelle.

2 Pyhäjoen toimintaympäristö

Pyhäjoen kunnan toimintaympäristö sijaitsee Raahen–Kalajokien talousalueella. Logistiset yhteydet nojaavat valtatie 8:aan. Oulun lentoasema on suhteellisen lähellä ja tunnin etäisyydellä on useita rautatieasemia. Pyhäjoen kunnan merkittävä vahvuus on monipuolinen luonto. Luonnonympäristö tunnetaan etenkin merellisyydestä ja kunnan läpi virtaavasta Pyhäjoesta. Pyhäjoella on mahdollisuus yhdistää pysyvä asuminen ja vapaa-ajan asuminen.

Pyhäjoen kunnan asukkaat ovat olleet riippuvaisia naapurikuntien työpaikoista. Tämä näkyi alhaisena työpaikkaomavaraisuutena. Pyhäjoen kunta poikkeaa muista kokoluokkinsa ja maaseutualueiden kunnista käynnistyneen Hanhikiven suurinvestoinnin ja sen seurauksen sähkön suurtuotannon vuoksi. Pyhäjoen työpaikkaomavaraisuus on mahdollista nostaa Hanhikivi 1 -hankkeen myötä 100 %:iin. Se luo mahdollisuuksia myös suurhankkeisiin liittyvien välillisten yritystyöpaikkojen syntymiseen ja sitä kautta paikkakunnan yrityspohjan monipuolistumiseen ja vahvistumiseen.

Pyhäjoen kunnan toimintaympäristö muuttuu nopeasti Hanhikivi 1-hankkeen ja tuulivoimahankkeiden seurauksena. Tuulivoiman rakentaminen on edennyt voimakkaasti ja kasvaa edelleenkin. Hanhikivi 1 -hankkeen käyttövaiheessa Fennovoiman työntekijöitä arvioidaan olevan noin 450. Elinkeinoelämän eri arvioiden mukaan yksi teollinen työpaikka luo ympärilleen 2–3 välillistä työpaikkaa. Tavoitteena on työpaikkojen luominen muuttajien kumppaneille ja perheenjäsenille sekä paluumuuttajien houkuttelu. Voimalan käyttövaiheen aikana strategisena tavoitteena on saada Hanhikiven työntekijöistä vähintään puolet asumaan Pyhäjoen kuntaan. Tavoitteeseen valmistaudutaan mahdollisimman monipuolisella asunto- ja tonttipolitiikalla ja palvelujärjestelmän kehittämällä sekä muilla kunnan vetovoimaisuuden lisäämisen toimenpiteillä.

Pyhäjoen asukkaat ovat yhteisöllisiä ja aktiivisia toimijoita kansalaisyhteiskunnassa. Väestörakenteen vinoutumaa aiheuttaa nuorten poismuutto. Työikäisten poismuutto on vähäistä. Pyhäjoen turvallinen ja hyvinvointia edistävä elämisen ympäristö on vetovoimaisuuden keskeinen tekijä. Paikkakunnan houkuttelevuutta tulee lisätä erityisesti 25–45 vuotiaiden perheellisten osalta, joille merkityksellistä on sujuva arki, hyvät peruspalvelut sekä lasten turvallinen ja virikkeellinen kasvuympäristö. Asumisen turvallisuutta ja edullisuutta viestitetään Pyhäjoelle työhön tuleville ja heidän perheilleen. Väestökehityksen kääntyminen kasvuun edellyttää, että uudet asukkaat kotiutuvat ja pääsevät osaksi yhteisöä. Vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksilla ja kulttuuritarjonnalla sekä niiden kehittämällä on kotiutumisessa suuri merkitys.

Maankäyttöstrategian ja maankäytön toteuttamisohjelman lähtöajatuksena on kasvuvoima -strategia, jota on noudatettu v. 2011 lähtien. Maankäytön toteuttamisohjelma (2018) tähtää siihen, että kunnan asukasmäärä kasvaa tuhannella asukkaalla vuoteen 2040 mennessä. Tilapäiseen asumiseen varaudutaan 1000 + 1200 -ohjelmalla. Tuhannen asukkaan majoituskylä on sijoittunut Hanhikivelle ja toinen asumiskylä rakentuu Ollinmäen yrityspuistoon.

Pyhäjoen kunnan talous on tällä hetkellä vakaa. Kunnan tuloihin on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleenkin lisääntyneiden tuulivoimaloiden ja Hanhikiven kasvavat kiinteistöverot. Menotalouden tilaan vaikuttaa sote-menot, jotka ovat olleet suhteessa väestön ikä- ja palvelutarveindeksiin nähden alhaiset. Sote-palvelut ja menot siirtyvät 2023 hyvinvointialueelle ja valtion kustannettaviksi, samalla muutos vähentää kunnan tuloja. Kunta panostaa keskimääräistä enemmän perusopetukseen. Tämä näkyy

tuntikehyksessä ja opetusryhmien koossa sekä laatuarvioinneissa. Pyhäjoen yrittäjäysslukio on tunnettu monipuolisuudestaan ja vetovoimaisuudestaan.

Pyhäjoen uuden valtuustokauden strategian valmistelun yhteydessä on nostettu esiin tulevilla vuosikymmenellä vaikuttavat kansainväliset ja kansalliset kehityskulut, megatrendit ja heikot signaalit. Sitran megatrendit 2020 tunnistaa viisi suurta muutosta: ekologisella jälleenrakennuksella on kiire, väestö ikääntyy ja monimuotoistuu, verkostomainen valta voimistuu, teknologia sulautuu kaikkeen ja talousjärjestelmä etsii suuntaansa.

Pyhäjoen toimintaympäristöä ja sen muutoksia on arvioitu valmistelutilaisuuksien keskusteluissa. Tämän perusteella on tiivistetty alla olevaan taulukkoon olennaiset toimintaympäristön ja kunnan keskeisimpiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä uhkia ja mahdollisuuksia.

<p>Vahvuudet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hanhikivi 1 investoinnit ja liikenneyhteydet alueella 2. Turvallinen ja ihmisläheinen elämisen ympäristö 3. Laadukkaat ja toimivat peruspalelut sekä yrittäjäysslukio 4. Luonnonläheisyys sekä hyvät liikunnan ja kulttuuriin harrastamisen mahdollisuudet 5. Pyhäjokinen identiteetti ja yhteisöllisyys 6. Kunnan maine sekä hyvä hallinto ja päätöksenteko 7. Kunnan talouden vakaus 8. Henkilöstön sitoutuminen ja monialainen osaaminen 	<p>Mahdollisuudet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hanhikivi 1 -hankeen hyödyntäminen yritysten saamisessa 2. Muuttoliike ja kansainvälistyminen 3. Aktiivinen kansalaisyhteiskunta ja yhdessä tekeminen 4. Monipuolisia palveluja tarjoava komea kirkonkylä 5. Elävät kylät 6. Merellisyyden hyödyntäminen luontomatkailun kehittämisen 7. Pysyvän asumisen ja vapaa-ajan asumisen yhdistäminen 8. Maataloustuotteiden jatkojalostus ja lähihankinnat
<p>Heikkoudet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Väestön vanheneminen 2. Nuorten poismuutto 3. Yksityisten palvelujen ja vähittäiskaupan tarjonnan kattavuus 4. Kulttuuripalvelujen tarjonta 5. Keskustan yleisilme 6. Kylien elinvoiman säilyttäminen 7. Joen ja meren hyödyntäminen 	<p>Uhat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hanhikivihankkeen viivästys 2. Kasvun vaatimien investointien rahoitus 3. Hallitsematon muuttoliike ja siihen sopeutuminen 4. Globaalit kriisit ja pandemiat 5. Sote-palvelujen säilyminen kunnan alueella 6. Riittämättömän panostukset matkailun edellytyksiin 7. Alkutuotannon väheneminen 8. Henkilöstön saatavuus

3 Pyhäjoen strategia

Pyhäjoen strategiassa on määritelty visio ja arvot sekä päämäärät ja tavoitteet kunnan pitkäjänteisen toiminnan ja vaikuttavan johtamisen tueksi.

3.1 Visio ja päämäärät

Visio - Pyhäjoella virtaa 2035

Pyhäjoki on kasvava kansainvälinen kestävästi kehittyvä kunta, joka tarjoaa luonnonläheisyyden sekä monipuoliset hyvät elämisen ja yrittämisen mahdollisuudet.

Visiossa Pyhäjoki tavoittelee hallittua kasvua ja kansainvälistymistä. Tämä nojaa siihen, että kunta hyödyntää mm. ydinvoimahankkeen tuomat mahdollisuudet, mutta samalla arvioi ja ennakoii kasvun mukanaan tuomia haasteita. Kasvulla tavoitellaan sitä, että uusille ja nykyisille pyhäjokisille voidaan kunnan kokoon nähden tarjota keskimääräistä parempi elämisen ja asumisen sekä yrittämisen toimintaympäristö.

Hyvän elämisen mahdollisuuksien takaamisessa Pyhäjoen kunta on vain yksi toimija kuntalaisten, yrittäjien, järjestöjen sekä muiden verkostojen rinnalla. Siten tavoitteena on, että kunta tukee ja mahdollistaa kansalaisten aktiivista toimintaa.

Vision toteuttamisen lähtökohtana on, että Pyhäjoki on vetovoimainen, hyvinvoiva ja vastuullinen. Alla olevaan taulukkoon on jäsennetty kolmen päämäärän mukaiset tavoitteet, jotka on konkretisoitu kohdassa 3.3 Päämäärien tavoitteet ja toimenpiteet.

Vetovoimainen Pyhäjoki	Hyvinvoiva Pyhäjoki	Vastuullinen Pyhäjoki
1. Houkutteleva ja turvallinen kunta	5. Laadukkaat varhaiskasvatus ja koulutuspalvelut	8. Osaava johtaminen ja avoin toiminta
2. Viihtyisä kirkonkylä ja elävät kylät	6. Hyvinvointia edistävä ja kestävä elämisen ympäristö	9. Tasapainoinen ja vakaa talous
3. Yrittäjämynönteinen ilmapiiri ja toiminta	7. Osallistuvat kuntalaiset ja toimiva yhteisöllisyys	10. Luotettava ja vahva omistaja
4. Vapaa-ajan ja matkailun kunta		

3.2 Arvot

Pyhäjoen organisaation toimintaa ohjaavat arvot ovat vastuullisuus, rohkeus ja avoimuus. Arvoja noudatetaan sekä kunnallisessa päätöksenteossa että henkilöstön keskuudessa.

Vastuullinen

1. Käytämme kunnan kaikessa toiminnassa ja taloudessa kuntalaisten verorahoitusta vastuullisesti.
2. Varmistamme kunnan palvelutuotannon taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden.
3. Tuemme kuntalaisten yhteisöllisyyden toimivuutta kirkonkylässä ja kylissä
4. Edistämme kunnan toiminnassa ja kuntayhteisössä kestävästä kehityksestä.

Rohkea

1. Uudistamme toimintaa vastuullisesti ja ennakoiden, mutta rohkeasti ja luovasti.
2. Haemme ennakkoluulottomasti uusia toimintatapoja, joilla voidaan parantaa palveluita ja tuottavuutta.
3. Rohkaisemme kokeiluihin ja sallimme epäonnistumisia.
4. Tuemme kansainvälistymistä kunnassa ja kansalaisyhteiskunnassa.

Avoim

1. Tiedotamme oikea-aikaisesti ja avoimesti viestinnän pelisääntöjen mukaisesti.
2. Teemme avoimesti yhteistyötä kuntaorganisaation ja eri toimijoiden välillä.
3. Pidämme huolta hyvästä yhteistyöstä nykyisten ja uusien asukkaiden kanssa sekä otamme huomioon kansainvälistymisen toiminnassamme.
4. Lupaamme asiakaslähtöisiä palveluja ja avointa päätöksentekoa sekä niiden arviointia.

3.3 Päämäärien tavoitteet ja toimenpiteet

A) VETOVOIMAINEN PYHÄJOKI

Houkutteleva ja turvallinen kunta

- Hanhikiven kasvun hyödyntäminen
- Kunnan vahvuuksien markkinointi
- Kansainvälistymisen edistäminen
- Monipuolisten ja kilpailukykyisten asumisvaihtoehtojen tarjoaminen

Viihtyisä kirkonkylä ja elävät kylät

- Keskustan yleisilmeen ja siisteyden parantaminen
- Kylien elinvoiman edellytysten tukeminen
- Vapaa-ajan ja virkistystoiminnan palvelujen kehittäminen

Yrittäjämönteinen ilmapiiri ja toiminta

- Kunnan ja yrittäjien suunnitelmallinen yhteistyö ja yritysten tarpeisiin reagointi
- Toimivien ja vetovoimaisten yritys- ja teollisuuskylien kehittäminen
- Pyhäjoen elinvoimaa tukeva yhteistyö naapurikuntien kanssa

Vapaa-ajan ja matkailun kunta

- Vapaa-ajan palvelujen kehittäminen
- Matkailun kehittäminen luonnon vahvuuksia korostaen
- Teollisuusmatkailun, retkeilyreitistöjen ja muun matkailuinfran rakentaminen

B) HYVINVOIVA PYHÄJOKI

Tulevaisuuden turvallinen kasvuympäristö

- Perheiden arkea tukevien varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen kehittäminen
- Monipuolisten oppimisympäristöjen ja vetovoimaisen yrittäjyyslukion turvaaminen
- Kansainvälisyystaitoja tukevan ja arvostavan opintopolkujen kehittäminen
- Paloasema ja resursoinnin turvaaminen (Pelastus 2028)

Hyvinvointia edistävä ja ekologisesti kestävä elämisen ympäristö

- Liikunta- ja kulttuuripalvelujen saatavuus sekä harrastustoimintaan kannustaminen
- Kestävän kehityksen edistäminen kuntayhteisössä
- Sote-keskus ja sote-palvelujen turvaaminen (Hoiva 2025)

Osallistuvat kuntalaiset ja toimiva yhteisöllisyys

- Kuntalaisten osallistamisen lisääminen ja osallistuva budjetoinnin käynnistäminen
- Kansainvälistyvän toimintakulttuurin edistäminen
- Yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen

C) VASTUULLINEN PYHÄJOKI

Osaava johtaminen ja avoin toiminta

- Ammatillisen ja poliittisen johtamisosaamisen kehittäminen
- Avoin ja eettinen johtaminen ja tiedolla johtamisen toimintatapa
- Avoin, oikea-aikainen ja monipuolinen viestintä
- Henkilöstön osaamisen, työhyvinvoinnin ja motivaation kehittäminen

Tasapainoinen ja terve talous

- Taloudellisten, tehokkaiden ja vaikuttavien palvelujen turvaaminen
- Toiminnan ja talouden pitkäjänteinen suunnittelu ja seuranta

Luotettava ja vahva omistaja

- Tytär- ja osakasyhteisöjen terveen talouden ja vaikuttavan toiminnan varmistaminen
- Omistajaohjauksen tehostaminen sekä omistusten tarvittavat uudelleen järjestelyt
- Kestävän kehityksen edistäminen kunnan toiminnassa ja hankinnoissa

4 Toimeenpano ja seuranta

Strategian sisältöä arvioidaan kahdesti valtuustokaudessa ja tehdään toiminnan ja toimintaympäristön edellyttämiä muutoksia. Seurannan ja arvioinnin avulla voidaan varmistaa päätöksenteon strategisuutta sekä tavoitteisiin sitoutumista. Strategian seurannan kriteeristö muodostuu toimenpiteiden toteutumisesta, mittareiden toteutumisesta sekä tähän liittyvästä analysoinnista.

Strategian tavoitteet ja toimenpiteet sekä arviointikriteerit ja mittarit linkitetään talousarvion talouden ja toiminnan vuosittaisiin tavoitteisiin. Strategisten tavoitteiden vuosittainen toteutuminen raportoidaan valtuustolle tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa sekä lisäksi arviointikertomuksessa.

Työyhteisöissä täsmennetään kunkin yksikön vastuuta strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa sekä kunnan arvojen noudattamisessa. Henkilökohtaisissa kehityskeskusteluissa esimiehen vastuulla on sopia kunkin työntekijän kanssa yksikön tavoitteiden toteuttamisesta sekä kunnan strategisten tavoitteiden edistämisestä. Rekrytointiohjeen mukaisesti rekrytoinnissa kerrotaan kunnan strategisista tavoitteista ja arvoista.

4.1 Strategiset arviointikriteerit

Alla on strategian seurannan tueksi määritelty strategian keskeiset arviointikriteerit, joiden toteutumisesta seurataan ja raportoidaan valtuustolle.

VETOVOIMAINEN	2020	2025	2035
Väkiluvun kasvu	3 053	3200	4000
Yritysten toimipaikat	250	300	350
Työpaikkaomavaraisuus	80 %	100 %	100 %
Työllisyysaste	73 %	75 %	80 %
HYVINVOIVA	2020	2025	2035
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu	113	105	100
Kuntalaisten tyytyväisyysarvio (4-10)	8,4	8,5	8,5
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa	68,3 %	70 %	70 %
VASTUULLINEN	2020	2025	2035
Kriisikuntamittarit	max. 1 arvo täyttyy	max. 1 arvo täyttyy	0 arvoa täyttyy
Hiilipäästöt (tonnia/asukas)	10,4	10	9,5
Henkilöstön tyytyväisyys	8,4	8,5	8,5

4.2 Strategiset ohjelmat

Vetovoimainen Pyhäjoki

- Maankäyttöohjelma
- Asuntopoliittinen ohjelma
- Matkailusuunnitelma
- Raahen seutukunnan kumppanuusasiakirja

Hyvinvoiva Pyhäjoki

- Raahen seutukunnan hyvinvointikertomus
- Kestävän kehityksen ohjelma
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma
- Raahen seutukunnan kotouttamisohjelma

Vastuullinen Pyhäjoki

- Omistajapoliittinen ohjelma
- Henkilöstön kehittämisohjelma

5 Liitteet

5.1 Vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerit

Alla olevassa taulukossa on vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn raja-arvot voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Pyhäjoki täyttää hyvän talouden kunnan kriteerit lukuun ottamatta konsernin suhteellista velkaantumista, jonka tunnusluvun pitäisi olla alle 50 %.

Valtakunnalliset raja-arvot 2020	Pyhäjoki
Konsernin kertynyt ali-/ylijäämä €/as on yli 0 €	4 833
Konsernin vuosikate €/as on yli 0 €	1 504
Tulovero-% on alle 20,86 %	20,75
Konsernin lainamäärä, €/as on alle 9 230 €	7 187
Konsernin suhteellinen velkaantuminen on alle 50 %	68,8

5.2 Strategia-sanakirja

Alla olevassa taulukossa on kuvattu strategiadokumentissa esiintyviä termejä:

Strategiaosio	Osion kuvaus
Visio	Visio on tavoitteellinen kuvaus, mitä Pyhäjoki haluaa olla vuonna 2035.
Arvot	Kunnan arvot ovat yhteinen käsitys siitä, mikä meille on tärkeää ja arvokasta. Arvoja noudatetaan kunnallisessa päätöksenteossa ja arkisessa työssä kunnan eri työyhteisöissä.
Päämäärät	Päämäärät ovat keskeiset asiat, joissa onnistumista vision toteuttaminen edellyttää. Päämääriä on kymmenen. Päämäärät ovat koottu kolmen teeman alle: Vetovoimainen Pyhäjoki, Hyvinvoiva Pyhäjoki sekä Vastuullinen Pyhäjoki. Päämääriin sitoudutaan strategisella ja operatiivisella tasolla.
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteisiin on määritelty olennaisimmat kärkitoimenpiteet. Nämä kuvaavat tarkemmin sitä, miten päämäärät viedään käytäntöön.
Strategiset arviointikriteerit	Strategian toteutumista seurataan arviointikriteereillä, joille on asetettu tavoitetasot.
Arviointikriteerit	Jokaiselle strategiselle tavoitteelle on asetettu määrälliset ja/tai laadulliset mittarit sekä tavoitetasot. Näitä hyödynnetään kunnan talousarviossa ja tilinpäätöksessä.